

Jarní ječmen a jeho perspektivy v letošním roce

Ing. Marie Váňová, CSc., Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž, s.r.o.

V současné době se u nás pěstuje jarní a ozimý ječmen v rozsahu 488 070 ha. V roce 2002 bylo dosaženo průměrného výnosu 3,97 t/ha. Z této celkové výměry ječmen ne připadá na jarní ječmen 345 tis. ha a na ozimý ječmen 143 tis. ha.

Výnos jarního ječmene byl v roce 2002 3,84 t/ha a ozimého ječmene 3,61 t/ha. Plochy a výnosy jarního ječmene se od roku 1995 udržují na nízké úrovni a ve srovnání s EU 15 je výnos nižší o 0,51 t/ha, to je o 11,28 %. Dlouhou a úspěšnou tradici pěstování má především jarní ječmen pro sladařské účely. Je to komodita, která je z hlediska ceny i zájmu odběratelů pro zemědělce ekonomicky zajímavá. Neměla by zaniknout, ale naopak s podporou EU se dostat na vysokou úroveň.

Co bychom společně měli pro úspěšnost pěstování jarního ječmene udělat?

1. vypracovat nové technologie pěstování v souvislosti s nedostatkem vhodných předplodin a prosadit nadstandardní pečlivost v realizaci všech pěstitelských opatření.
2. Udržet kvalitu sladovnických ječmenů ve vztahu k nárustu počtu jakostních parametrů.
3. Výrazně zlepšit skladování a posklizňovou úpravu.
4. Zvýšit a stabilizovat plochy pěstování.
5. Zvýšit a stabilizovat výnosy.
6. Prosazovat zájmy pěstitelů prostřednictvím odbytových družstev.

Úspěch pěstování ve stávajících technologiích pěstování je úzce vázán především na dobrou předplodinu, za něž jsou považovány především okopaniny.

Plochy cukrovky a brambor také výrazně poklesly (cukrovka 70,7 tis.ha rok 2001, brambory 54,14 tis.ha rok 2001) a tak je třeba hledat další vhodné (řepka ?, mák?, slunečnice ?) a u těch méně vhodných, jako jsou obiloviny a kukurice, vypracovat soubor opatření, která by mohla eliminovat jejich negativní vlivy.

Výživu jarního ječmene pro sladařské účely je nutné opět založit na půdních rozborech a podle nich balancovat zásobní i aktuální živiny v půdě. Jedná se především o hnojení Ca, Mg, P a K, ale samozřejmě i o dusíkatou výživu a také o to, zda hnojit do zásoby, před setím, pod patu nebo v odnožování. Spotřeba hnojiv u nás velmi klesla a nesnese srovnání s EU a to ještě Ca a Mg nejsou vůbec sledovány. Kromě toho je třeba do technologií pěstování vyzkoušet aplikace listové jako je močovina, Campofort, DAM či podpůrné látky jako je Atonic.

Jaký postoj zaujmout vůči regulátorům růstu? Zdá se, že aplikace v odnožování na podporu a vyrovnanost odnoží by byla v řadě případů vhodná, avšak použití na zkrácení stébla v minulých letech v našich pokusech mělo negativní účinky.

Pro sladařské účely je třeba zakládat porosty z certifikovaných osiv a používat dobrých mořidel. Musí mít vysokou účinnost na prašnou sněť a na pruhovitost. Některá mořidla potlačují i pruhovitost a padlí travní v raných fázích růstu, což je bezesporu výhoda. U některých mořidel výrobci deklarují i lepší vývoj kořenového systému a to je třeba také využít, neboť ječmen má kořenový systém slabý a cokoliv jeho růst a vývoj může zlepšit, je vítané.

Hustý porost jarního ječmene má velkou konkurenční schopnost vůči většině dvouděložných plevelů a tak většina doporučovaných herbicidů má dobrý účinek. V žádném případě však nelze zapomenout na pýr, oves hluchý a pcháč. To jsou plevely, které se v porostech sladovnických ječmenů nesmí vyskytovat vůbec. Ochrana proti nim vyžaduje strategii, o které je nutné přemýšlet dopředu a k níž potřebujeme evidenci výskytu plevelů. Toto je zrovna část „precizní technologie“, kterou by všichni snadno měli zvládnout.

Uvedené plevely působí veliké výnosové ztráty, i když se nám to nezdá, neboť nejsou na celém honu. Ale tam, kde jsou, výnosový pokles může dosáhnou i více než 50 % ztráty. Je třeba vybírat herbicidy, které nezpůsobují popálení a nezastaví růst a vývoj. To proto, že každý den, kdy ječmen neroste, sníží výnos.

Hodnocení listových chorob (napadení padlím travním, rzí a nědou skvrnitostí v našich pokusech) je uvedeno na obr. č. 1 a 2.

Náchylnost jednotlivých odrůd jarního ječmene k chorobám je různá už v době jejich zavedení na trh a není stálá. V průběhu let jejich pěstování se mění většinou k horšímu. A tak je třeba znalosti o stupni napadení průběžně sledovat a podle skutečnosti z minulého roku plánovat letošní ochranu.

V období odnožování jarní ječmen nejvíce ohrožuje padlí travní, neboť jeho výskyt u náchylných odrůd omezuje odnožování jak v jeho intenzitě, tak vyrovnanosti odnoží a tím se významným způsobem podílí na snížení produktivní hustoty porostu. U odrůd odolných nás nemusí padlí zajímat, naopak je zbytečné proti němu cokoliv podnikat. Následně je třeba od poloviny sloupkování až po metání hlídat hnědou skvrnitost a rez ječnou. Obě choroby silně redukují listový aparát, čímž se zkracuje doba jeho vegetace a velmi je zkrácena i doba tvorby výnosu.

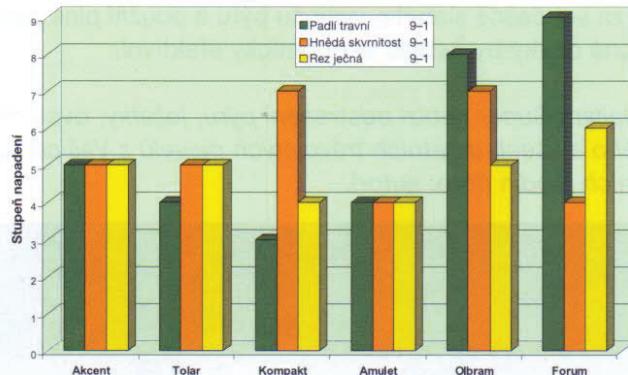
Jakou strategii v aplikaci fungicidů volit?

U jarních ječmenů stejně jako u ozimých pšenic lze provádět dělenou aplikaci fungicidů, ale v řadě případů je možné postavit ochranu i na jednou aplikaci. Ječmen má krátkou vegetační dobu a navíc její délka závisí na tom, kdy nastane jaro, a tak rozdíl v termínu setí může být až jeden měsíc. Při pozdním termínu setí je možné s úspěchem vsadit na jedno ošetření plnou dávkou silného fungicidu. Ošetření musí být provedeno nejpozději v polovině sloupkování. Dvě ošetření je možné uplatnit při časných termínech setí a hlavně vyšším infekčním tlaku více chorob.

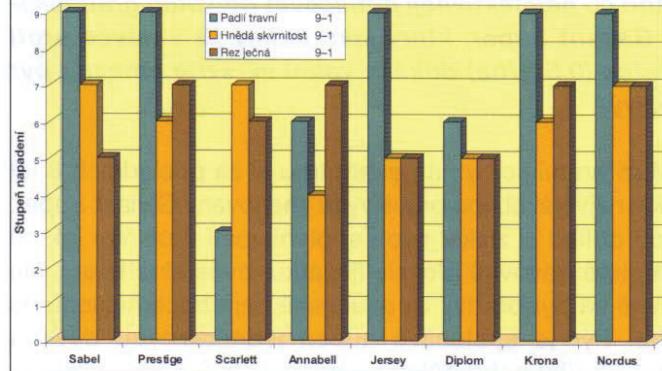
Dělit ošetření jarního ječmene do tří termínů se zdá dle našich zkušeností jako výhodné a nutné jen v malém počtu případů. Triazolové fungicidy v kombinaci s morfolinami jsou vhodnější pro aplikace časně (v T1), strobiluriny pak do T2.

V letošním roce možná bude jarních ječmenů naseto více než v minulých letech, neboť řada odrůd ozimé pšenice a ozimého ječmene je poškozená holomrazy. Proto bychom všem porostům jarního ječmene měli věnovat maximální pozornost.

Obr. 1: Zdravotní stav domácích sladovnických odrůd ječmene jarního v roce 2002

Obr. 2: Zdravotní stav zahraničních sladovnických odrůd jarního ječmene v roce 2002

Starane® 250 EC

Jistota výhry

nejen nad svízelem přítulou,
ale i dalšími dvouděložnými
pleveli v obilninách

Základ herbicidní ochrany obilnin

Starane 250 EC je možno
kombinovat s dalšími přípravky
běžně používanými
v obilninách k rozšíření
spektra účinnosti
na chundelku metlici
nebo dvouděložné
plevele.

Dow AgroSciences

Další informace na telefonních číslech:
602 248 198, 602 275 038, 602 217 197
602 523 607, 602 571 763

Mustang®

Jeden herbicid
na všechny
dvouděložné plevele
v obilninách a kukurici

Nejpříznivější
poměr ceny
a spektra účinku

Hubení všech významných
plevelů v obilninách (Heřmánky,
mrmeny, svízel, mák, chrpa, ptačinec,
merlinky, rdesna, laskavce, pcháč, štovíky,
vydroňepky a ostatní brukvovité, pelyňky,
mléče a další dvouděložné plevele)

Univerzální použití v obilninách
bez podsevu, kukurici a travách
na semeno

Spolehlivá účinnost na merlinky
Možnost mnoha kombinací
proti chundelce (Treflan, Monitor,
Attribut, Tolkan, Protugan, Lentipur,
Syncuran a další)

Dow AgroSciences Čechy: 602 248 198, 602 275 038, 602 217 197
Morava a Slezsko: 602 523 607, 602 571 763